

Висновок

рецензента кандидата педагогічних наук, доцента кафедри теорії та освіти,
хорового співу і факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Топчієвої Ірини Олександрівни

на дисертацію Яо Цзялі «Формування готовності студентів факультетів
мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності»,
подану на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії в галузі знань 01
Освіта\Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Актуальність теми дослідження. Беззаперечно актуальним є вибір теми дослідження Яо Цзялі, пов'язаний з вокально-сценічною діяльністю і формуванням готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до її здійснення саме стосовно мистецької освіти. Адже вся педагогічна спільнота і роботодавці, які зацікавлені у випускниках факультетів мистецтв педагогічних університетів, занепокоєні якістю фахової майстерності спеціалістів мистецької спрямованості. Актуальність зростає нині і у зв'язку зі стрімкими суспільними змінами, які з урахуванням наявних причин вимагають від майбутніх фахівців високого градусу творчої віддачі, професійної майстерності під час презентації власних вокальних продуктів на різноманітних мистецьких платформах. Адже сценічна діяльність студентів-вокалістів виявляється не тільки в демонстрації виконавсько-технічних умінь і навичок, оволодінні технологіями професійної фонації звуку, якістю тембрально-естетичного забарвлення, але й потребують здатності фахівців мобільно прогнозувати і стресостійко реагувати на зміни навчально-мистецького і сценічно-виконавського публічного середовища.

Нагальність формування у майбутніх учителів музичного мистецтва готовності до вокально-сценічної діяльності підсилюється необхідністю активізації у студентів механізмів аналізу, оцінки, регулювання ходу та результатів навчання на факультетах мистецтв педагогічних університетів впродовж усіх його етапів задля підвищення ефективності та досягнення високої результативності співу в умовах дії внутрішніх та зовнішніх стресорів. Саме тому у центр наукового дослідження Яо Цзялі поставлено питання ретельного розгляду конкретної властивості студентів-вокалістів, а саме готовності до сценічної діяльності.

Доцільність і вчасність дослідження визначеної наукової проблеми Яо Цзялі пояснює декількома суперечностями. Перша – це «проблема між бажанням студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів досягати успіху в процесі прилюдних виступів та відсутністю у майбутніх фахівців належного методичного інструментарію». Друга – це «потреба педагогічної

науки в наявності ефективної методики цілеспрямованої підготовки майбутніх фахівців до прилюдних виступів та її відсутністю у цілісному вигляді». Третє виправдання теми, на яке вказує Яо Цзялі, полягає у «прагненні викладачів розвинути у студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів потрібні для успішної сценічної діяльності виконавські уміння і навички та необхідності послуговуватись інтуїтивно віднайденими несистемними методами досягнення поставленої мети». Узгодження даних суперечностей автор дисертації вбачає у важливості професійного становлення студентів у процесі вокального навчання та необхідності набуття ними такої здатності як готовність до вокально-сценічної діяльності в емоціогенних умовах, що визначає рівень набуття професійної майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва.

У даному контексті дисертаційне дослідження Яо Цзялі, присвячене проблемі формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності є цілком доцільним і своєчасним.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Високий ступінь достовірності результатів дослідження Яо Цзялі на тему: «Формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності» підтверджується: методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій дисертації; ґрунтовним теоретичним аналізом основних понять за темою дисертації; різноманітністю теоретичної бази.

У дисертаційному дослідженні автор поставив собі за мету розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику цілеспрямованого формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності.

Досягнення поставленої мети базується на: здійсненні аналізу стану досліджуваної проблеми в теорії та методиці музичного навчання і з'ясуванні змісту та структури готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності; визначенні критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності; проведенні діагностики стану сформованості готовності до вокально-сценічної діяльності у студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів; виявленні ефективних форм та методів вдосконалення процесу формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності; розробці методики

цілеспрямованого формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності.

Одержанню достовірних і обґрунтованих результатів сприяло застосування відповідного меті та завданням дослідження наукового інструментарію, який складається із вдало підібраних автором методів наукового пізнання. Це свідчить про те, що вибір Яо Цзялі методів дослідження відповідає поставленій меті та завданням дисертації й сприяє здійсненню наукових розвідок в площині предмету дослідження та обґрунтуванню і перевірці отриманих результатів.

Дисертаційна робота базується на широкій джерельній базі (224 найменування, з них 34 — іноземними мовами), яка висвітлює різні підходи до розуміння означеної проблеми. Це дозволяє вести мову про належний рівень обґрунтованості наукових положень, презентації продуктивних засобів комплексної діагностики сформованості готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності.

Обробка та критичний аналіз теоретичного матеріалу, проведені емпіричні дослідження лягли в основу запропонованих автором положень і висновків щодо формування досліджуваного феномена.

Дисертація Яо Цзялі оформлена відповідно новітніх Вимог до оформлення дисертацій (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (zareestrovano в Міністерстві Юстиції України 3.02.2017 р. № 155/30023) із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р. та поточною редакцією від 12.07.2019 р. Структура роботи є логічною, відрізняється збалансованістю обсягу розділів та підрозділів, узгодженістю поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, додатків і списку використаних джерел.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи Яо Цзялі в першу чергу пов'язана з представленим новим концептуальним підходом до розв'язання проблеми формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності якісною підготовкою концертної програми, досконалою виконавсько-технічною оснащеністю і розвиненою здатністю до самовладання при дії стресорів в умовах прилюдних виступів; розробкою поетапної методики цілеспрямованого формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності та педагогічного інструментарію її втілення у навчальний процес майбутніх фахівців; відповідною організацією і проведенням формувального експерименту у світлі обґрунтованих педагогічних умов утілення цієї методики у навчальний процес студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів, де перша

педагогічна умова спонукає їх до якісного оволодіння нотним та літературним текстом вокального твору, друга — активізує психофізіологічні ресурси студентів для вдосконалення їх вокально-технічної підготовленості, а третя — скеровує на цілеспрямований розвиток власної здатності до самовладання під час виконання програми музичних творів в умовах вокально-сценічної діяльності, що забезпечували реалізацію поставленої мети та завдань дослідження.

До наукової новизни також слід віднести кейс удосконалених методів мобілізації психофізіологічних ресурсів студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів, спрямованих на застосовування як довільної, так змішаної форм запам'ятовування нотного й літературного тексту вокальних творів. Аналіз різних підходів до означеної проблеми складає теоретичну базу для проведення подальших наукових досліджень у системі мистецької освіти.

Практична значущість дослідження Яо Цзялі полягає у можливості цілеспрямованого використання у навчальному процесі студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів розробленого педагогічного інструментарію (форм, методів, принципів, педагогічних настанов тощо) для формування їх готовності до вокально-сценічної діяльності під час індивідуальних занять. Результати роботи також можуть використовуватись у лекційних курсах «Методика вокального навчання», «Музична педагогіка вищої школи», «Вокальна педагогіка» та «Психологія музично-виконавської діяльності».

Апробація та впровадження результатів дослідження. Теоретичні і методичні положення дисертаційної роботи пройшли апробацію на міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних інтернет-конференціях. Основні наукові положення, навчально-методичні матеріали і педагогічні настанови щодо цілеспрямованого формування готовності до вокально-сценічної діяльності впроваджено у навчально-виховний процес факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (довідка № 159 від 25.10.2021 р.), Інституту культури і мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (довідка № 1815 від 27.06.2021 р.), Бердянського державного педагогічного університету (довідка №873/09 від 24.09.2021 р.).

Основні положення дисертації Яо Цзялі достатньо повно відображено в 6 одноосібних наукових працях, з яких: 2 статті у фахових наукових виданнях України з педагогіки, 1 стаття у міжнародному науковому виданні, 3 роботи апробаційного характеру. Аналіз публікацій за темою дисертації дає підстави зробити висновок про те, що в опублікованих працях автора висвітлені результати дослідження і рекомендації щодо їхнього впровадження.

Зауваження до дисертації. Зауважень немає.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам.

Вважаємо, що дисертаційне дослідження Яо Цзялі «Формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

